

Rola Prezydenta RP w polityce zagranicznej

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Animacja](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Zgrzyt na linii szef MSZ - prezydent? Waszczykowski chce wyjaśnić*, 19.06.2017 r., dostępny w internecie: dorzeczy.pl [dostęp 20.03.2020 r.].
- Źródło: *Spór kompetencyjny dotyczący określenia centralnego konstytucyjnego organu państwa, który uprawniony jest do reprezentowania Rzeczypospolitej Polskiej w posiedzeniach Rady Europejskiej*, dostępny w internecie: trybunal.gov.pl [dostęp 10.01.2021 r.].
- Źródło: Agnieszka Zagner, *Spór premiera i prezydenta o szczyt UE*, 13.10.2008 r., dostępny w internecie: polityka.pl [dostęp 20.07.2019 r.].

- Źródło: *Tusk i Sikorski podpisali Traktat reformujący UE*, 13.12.2007 r., dostępny w internecie: wprost.pl [dostęp 20.07.2019 r.].
- Źródło: *Konstytucja Republiki Litewskiej przyjęta przez obywateli Republiki Litewskiej w referendum przeprowadzonym w dniu 25 października 1992 r.*, tłum. Henryk Wisner, dostępny w internecie: biblioteka.sejm.gov.pl [dostęp 10.01.2021 r.].
- Źródło: *Prezydent czy premier decyduje ws. polityki zagranicznej?*, 28.11.2007 r., dostępny w internecie: wiadomosci.wp.pl [dostęp 20.07.2019 r.].

Rola Prezydenta RP w polityce zagranicznej

Źródło: Pixabay, domena publiczna.

Polityka zagraniczna to niezwykle istotny obszar działalności państwa. Nic więc dziwnego, że organy władzy wykonawczej, którym konstytucja przyznaje kompetencje w tym obszarze, od czasu do czasu spierają się o prymat w tej dziedzinie.

“ *Prezydent czy premier decyduje ws. polityki zagranicznej?*

Prezydent i premier spierają się o to, kto kieruje polityką zagraniczną.
– To ja odpowiadam za politykę zagraniczną – Donald Tusk odpiera zarzuty, że ważnych decyzji nie konsultuje z głową państwa. –
Prezydent to nie dekoracja – mówi były wiceminister spraw zagranicznych Paweł Kowal.

Według premiera Donalda Tuska konstytucja stanowi jednoznacznie, iż to szef rządu odpowiada za prowadzenie polityki zagranicznej. PiS uważa, że w tej sprawie premier ma obowiązek konsultować z prezydentem decyzje gabinetu.

Zdaniem konstytucjonalistów prof. Piotra Winczorka i dr. Ryszarda Piotrowskiego, konstytucja nie przewiduje konsultacji prezydenta z premierem w sprawach polityki zagranicznej. Jednak – jak dodają – przyzwoitość i zdrowy rozsądek wymagają, by w ważnych sprawach prezydent był informowany oraz by zasięgano jego rady.

– Nie chcę nikogo pozostawiać w sferze domysłów czy złudzeń. Konstytucja w mojej ocenie i polskie prawo jest jednoznaczne: ja – jako premier polskiego rządu – odpowiadam za prowadzenie polityki zagranicznej, pan prezydent zgodnie z konstytucją reprezentuje Polskę jako głowa państwa – powiedział Tusk.

Jak poinformowała „Rzeczpospolita”, prezydent Lech Kaczyński chce przesłać do Trybunału Konstytucyjnego pytania dotyczące uprawnień głowy państwa i rządu.

Premier Donald Tusk deklaruje, że jest gotów do wymiany informacji i do współpracy z prezydentem, natomiast podkreśla, że „nie będzie szczególnie wrażliwy na połajanki”.

Stanowisko prezydenta w sprawie jego uprawnień popierają politycy PiS. Wiceszef sejmowej Komisji Spraw Zagranicznych Paweł Kowal (PiS) powiedział, że prezydent, który ma „konkretne uprawnienia w polityce zagranicznej”, nie może pełnić w niej „roli dekoracyjnej”, do czego, jak mówi, chce doprowadzić nowa władza.

W ocenie szefa klubu PiS Przemysława Gosiewskiego, Tusk „podejmując decyzje w sprawie polityki zagranicznej, bez uzgodnienia z prezydentem, działa wbrew zwyczajowi konstytucyjnemu”.

Źródło: *Prezydent czy premier decyduje ws. polityki zagranicznej?*, 28.11.2007 r., dostępny w internecie: wiadomosci.wp.pl [dostęp 20.07.2019 r.].

Jakie są kompetencje Prezydenta RP w dziedzinie polityki zagranicznej? W jakim stopniu działa on niezależnie od Rady Ministrów, a na ile zmuszony jest z nią współpracować?

Twoje cele

- Scharakteryzujesz uprawnienia Prezydenta RP w polityce zagranicznej.

- Ocenisz rolę Prezydenta RP w realizacji polityki zagranicznej.
- Porównasz zakres uprawnień Prezydenta RP i Rady Ministrów w polityce zagranicznej.

Przeczytaj

Podział kompetencji

W dziedzinie prowadzenia [polityki zagranicznej](#) polska konstytucja zakłada podział kompetencji między dwa organy władzy wykonawczej – Prezydenta RP oraz Radę Ministrów, w tym w szczególności Prezesa Rady Ministrów oraz ministra spraw zagranicznych. Rozwiązanie polegające na takim rozdzieleniu uprawnień było wynikiem kompromisu na etapie tworzenia Konstytucji RP.

W czasie, gdy prezydentem był [Lech Wałęsa](#), większość parlamentarna – koalicja SLD-PSL, skłaniała się raczej do ograniczenia roli głowy państwa w polityce zagranicznej. W 1995 r. jednak prezydentem został [Aleksander Kwaśniewski](#) – polityk z tego samego ugrupowania co partia będąca wówczas u władzy. Efektem takiej zmiany na fotelu prezydenckim była również zmiana strategii większości sejmowej. Odtąd zaczęła ona bardziej przychylnie patrzeć na silną pozycję Prezydenta RP w obszarze polityki zagranicznej. W rezultacie podział kompetencji w dziedzinie polityki zagranicznej pomiędzy Prezydenta RP i Radę Ministrów nie jest dość precyzyjny. Zdarza się także, że przynosi konflikty między tymi organami władzy, a nawet spory kompetencyjne, które rozstrzygnąć może wyłącznie Trybunał Konstytucyjny. Dzieje się tak w szczególności wtedy, kiedy Prezydent RP i większość parlamentarna reprezentowana w rządzie wywodzą się z różnych opcji politycznych.

Podział konstytucyjnych kompetencji w dziedzinie polityki zagranicznej między organami władzy wykonawczej

Spotkanie w Sejmie, 14.03.2019. Stoją od lewej: premier Mateusz Morawiecki, szef MSZ Jacek Czaputowicz i prezydent Andrzej Duda.

Źródło: Englishsquare.pl Sp. z o.o., zdj. Jakub Szymczuk/KPRP, licencja: CC BY-SA 3.0.

Słownik

polityka zagraniczna

obszar zewnętrznej działalności państwa, którego celem jest realizacja jego interesów na arenie międzynarodowej

konstytucjonalista

prawnik specjalizujący się w prawie konstytucyjnym

ratyfikacja

proces zobowiązania się państwa do przestrzegania ustaleń umowy międzynarodowej dokonywany przez upoważniony do tego organ władzy państwowej

listy uwierzytelniające

uroczyste dokumenty, na mocy których szef placówki dyplomatycznej upoważniony jest do pełnienia swojej misji i reprezentowania swojego państwa w kontaktach z państwem przyjmującym

akredytacja

w prawie międzynarodowym: ustanowienie wybranej osoby szefem misji dyplomatycznej przy głowie państwa przyjmującego, ministrze spraw zagranicznych lub organizacji

międzynarodowej

placówka dyplomatyczna

przedstawicielstwo państwa wysyłającego w innym państwie lub przy organizacji międzynarodowej, np. ambasada

Animacja

Polecenie 1

Obejrzyj animację na temat kompetencji Prezydenta RP w polityce zagranicznej. Następnie wykonaj zadanie.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D1EEncxEp>

Nagranie filmowe przedstawiające kompetencje Prezydenta RP w polityce zagranicznej.

Ćwiczenie 1

Uporządkuj swoją wiedzę dotyczącą kompetencji głowy państwa odnośnie do polityki zagranicznej – uzupełnij mapę myśli informacjami z animacji.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Uzupełnij tekst.

Prezydent RP jest najwyższym Rzeczypospolitej Polskiej. Jako reprezentant państwa w stosunkach i wypowiada umowy międzynarodowe, mianuje i odwołuje przedstawicieli Rzeczypospolitej Polskiej w innych państwach i przy organizacjach oraz przyjmuje listy i odwołujące przy nim przedstawicieli innych państw i międzynarodowych. Prezydent Rzeczypospolitej w zakresie polityki zagranicznej współdziała z Prezesem Rady Ministrów i właściwym .

pełnomocnych

ministrem

wewnętrznych

akredytowanych

uwierzytelniające

uznanych

dyplomatycznych

pracujących

handlowych

organizacji

międzynarodowych

zewnętrznych

ratyfikuje

przedstawicielem

Tekst źródłowy do ćwiczeń 2 i 3.

Konstytucja Republiki Litewskiej

“ **Konstytucja Republiki Litewskiej przyjęta przez obywateli Republiki Litewskiej w referendum przeprowadzonym w dniu 25 października 1992 r.**

Artykuł 84

Prezydent Republiki:

- 1) rozstrzyga ważniejsze problemy polityki zagranicznej i wraz z Rządem ją prowadzi;
- 2) podpisuje umowy międzynarodowe Republiki Litewskiej i przedkłada je Sejmowi do ratyfikacji;

3) na wniosek Rządu mianuje i odwołuje przedstawicieli dyplomatycznych Republiki Litewskiej w innych państwach i przy organizacjach międzynarodowych; przyjmuje listy uwierzytelniające i odwołujące akredytowanych przy nim przedstawicieli dyplomatycznych innych państw, nadaje najwyższe stopnie dyplomatyczne i tytuły specjalne.

Źródło: Konstytucja Republiki Litewskiej przyjęta przez obywateli Republiki Litewskiej w referendum przeprowadzonym w dniu 25 października 1992 r., tłum. Henryk Wisner, dostępny w internecie: biblioteka.sejm.gov.pl [dostęp 10.01.2021 r.].

Ćwiczenie 2

Podaj, na podstawie tekstu źródłowego, dwa podobieństwa dotyczące kompetencji głowy państwa w polityce zagranicznej na Litwie i w Polsce.

Ćwiczenie 3

Podaj, na podstawie animacji i tekstu źródłowego, dwie różnice dotyczące kompetencji głowy państwa w polityce zagranicznej na Litwie i w Polsce.

Zapoznaj się z relacją z udziału polskiej delegacji w szczycie Unii Europejskiej w Lizbonie i wykonaj zadanie.

“ Tusk i Sikorski podpisali Traktat reformujący UE

– Czuję wzruszenie, to bardzo ważny dzień dla Polski – powiedział premier Donald Tusk po podpisaniu w Lizbonie Traktatu reformującego UE. Dokument podpisał też minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski. Prezydent Lech Kaczyński, który przewodniczył polskiej delegacji, pogratulował Tuskowi i Sikorskiemu. Traktat UE, który będzie odtąd nazywany Traktatem lizbońskim, podpisali w stolicy Portugalii przedstawiciele 27 państw Unii Europejskiej. Uroczystość podpisywania Traktatu w lizbońskim klasztorze hieronimitów trwała kilkadziesiąt minut. Przedstawiciele krajów podpisywali dokument w kolejności alfabetycznej ich nazw. W przypadku kilku państw Traktat podpisali również prezydenci (np. Francja, Litwa); w kilku przypadkach podpisały go trzy osoby. Tusk zaznaczył, że 13 grudnia to symboliczna data dla jego pokolenia. – Dla mojego pokolenia to ważne zamknięcie – podkreślił premier, nawiązując do przypadającej tego dnia 26. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w Polsce. Według Sikorskiego UE po przyjęciu Traktatu lizbońskiego będzie bardziej demokratyczna i bardziej spójna. W jego ocenie dzień 13 grudnia 2007 r. można porównać z przystąpieniem Polski do NATO. – Duży sukces dla Europy i dla Polski – dodał minister.

Źródło: *Tusk i Sikorski podpisali Traktat reformujący UE*, 13.12.2007 r., dostępny w internecie: wprost.pl [dostęp 20.07.2019 r.].

Rozstrzygnij, czy podczas spotkania przywódców państw członkowskich UE w Lizbonie doszło do ratyfikacji Traktatu reformującego UE. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: tak ▼

Uzasadnienie:

Zapoznaj się z fragmentem artykułu opisującym okoliczności, które doprowadziły do powstania sporu kompetencyjnego między Prezesem Rady Ministrów a Prezydentem RP odnośnie do ich roli w polityce zagranicznej oraz wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego dotyczącym tej kwestii. Następnie wykonaj zadanie.

((Agnieszka Zagner

Spór premiera i prezydenta o szczyt UE

Dwudniowy szczyt UE, czyli spotkanie Rady Europejskiej w Brukseli zaplanowane na 15–16 października, poświęcono głównie sprawom ekonomicznym, w szczególności światowemu kryzysowi na rynkach finansowych, ale także pakietowi klimatyczno-energetycznemu oraz sprawom imigracyjnym. W porządku obrad znalazło się także wystąpienie premiera Irlandii omawiającego propozycję porozumienia w sprawie Traktatu lizbońskiego. Radę Europejską tworzą głowy państw lub szefowie rządów Unii Europejskiej. Najczęściej są to premierzy, ale w przypadku Francji i Cypru w szczytach uczestniczą prezydenci (często towarzyszą im także pierwsi ministrowie). W przeszłości zdarzało się, iż także Austrię i Finlandię reprezentowali zarówno prezydent, jak i premier. – O składzie tych delegacji decydują państwa członkowskie, w naszym przypadku premier – mówi Marek Ostrowski, szef działu zagranicznego „Polityki”. Spór o skład polskiej delegacji toczy się od prawie tygodnia, od kiedy prezydent zgłosił chęć wzięcia udziału w brukselskim szczycie. Rząd zamówił nawet w tej sprawie ekspertyzy prawne, które potwierdziły, że prezydent nie może wejść w skład delegacji wbrew woli premiera. Żeby sprawę przypieczętować, 9 października Rada Ministrów przyjęła uchwałę potwierdzającą, że skład delegacji na posiedzenie Rady Europejskiej wyznacza premier. Szef Kancelarii Prezydenta, Piotr Kownacki jeszcze tego samego dnia stwierdził, że rząd nie może wyznaczać zadań prezydentowi, i że ten do Brukseli pojedzie, bo „podjął już taką decyzję”. Następnego dnia Kownacki oświadczył, że uchwała rządu „może być niezgodna z prawem”.

(...) Premier zaproponował jednak, jak chce w przyszłości rozstrzygać podobne konflikty: „Przygotowujemy w trybie pilnym wniosek do Trybunału Konstytucyjnego. Mamy do czynienia z klasycznym sporem kompetencyjnym. Werdykt Trybunału będzie tu czymś bezcennym, i od razu deklaruję, że podporządkuję się mu, niezależnie od tego, jak będzie brzmiał”.

Źródło: Agnieszka Zagner, *Spór premiera i prezydenta o szczyt UE*, 13.10.2008 r., dostępny w internecie: polityka.pl [dostęp 20.07.2019 r.].

“ Spór kompetencyjny dotyczący określenia centralnego konstytucyjnego organu państwa, który uprawniony jest do reprezentowania Rzeczypospolitej Polskiej w posiedzeniach Rady Europejskiej

Postanowienie

Warszawa, dnia 20 maja 2009 r.

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

(...)

po rozpoznaniu, z udziałem wnioskodawcy, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz Prokuratora Generalnego, na rozprawie w dniach 27 marca i 20 maja 2009 r., wniosku Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 października 2008 r. o rozstrzygnięcie sporu kompetencyjnego między Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej a Prezesem Rady Ministrów, dotyczącego określenia centralnego konstytucyjnego organu państwa, który uprawniony jest do reprezentowania Rzeczypospolitej Polskiej w posiedzeniach Rady Europejskiej w celu prezentowania stanowiska państwa,

p o s t a n a w i a:

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Rada Ministrów i Prezes Rady Ministrów w wykonywaniu swych konstytucyjnych zadań oraz kompetencji kierują się zasadą współdziałania władz, wyrażoną w Preambule oraz w art. 133 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, jako najwyższy przedstawiciel Rzeczypospolitej, może, na podstawie art. 126 ust. 1 Konstytucji, podjąć decyzję o swym udziale w konkretnym posiedzeniu Rady Europejskiej, o ile uzna to za celowe dla realizacji zadań Prezydenta Rzeczypospolitej określonych w art. 126 ust. 2 Konstytucji.
3. Rada Ministrów, na podstawie art. 146 ust. 1, 2 i 4 pkt 9 Konstytucji, ustala stanowisko Rzeczypospolitej Polskiej na posiedzenie Rady Europejskiej. Prezes Rady Ministrów reprezentuje Rzeczpospolitą Polską na posiedzeniu Rady Europejskiej i przedstawia ustalone stanowisko.
4. Udział Prezydenta Rzeczypospolitej w konkretnym posiedzeniu Rady Europejskiej wymaga współdziałania Prezydenta Rzeczypospolitej z Prezesem Rady Ministrów i właściwym ministrem na zasadach określonych w art. 133 ust. 3 Konstytucji. Celem współdziałania jest zapewnienie jednolitości działań podejmowanych w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej w stosunkach z Unią Europejską i jej instytucjami.
5. Współdziałanie Prezydenta Rzeczypospolitej z Prezesem Rady Ministrów i właściwym ministrem umożliwia odniesienie się Prezydenta Rzeczypospolitej – w sprawach związanych z realizacją jego zadań określonych w art. 126 ust. 2 Konstytucji - do stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej ustalanego przez Radę Ministrów.

Umożliwia też sprecyzowanie zakresu i form zamierzonego udziału Prezydenta Rzeczypospolitej w konkretnym posiedzeniu Rady Europejskiej.

Źródło: Spór kompetencyjny dotyczący określenia centralnego konstytucyjnego organu państwa, który uprawniony jest do reprezentowania Rzeczypospolitej Polskiej w posiedzeniach Rady Europejskiej, dostępny w internecie: trybunal.gov.pl [dostęp 10.01.2021 r.].

Rozstrzygnij, czy zamieszczone niżej stwierdzenia są zgodne z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego.

Prezes Rady Ministrów nie może zabronić Prezydentowi RP udziału w spotkaniu Rady Europejskiej. prawda / fałsz

Jeśli Prezydent RP zdecyduje się wziąć udział w spotkaniu Rady Europejskiej, to on, jako najwyższy przedstawiciel RP, przewodniczy polskiej delegacji. prawda / fałsz

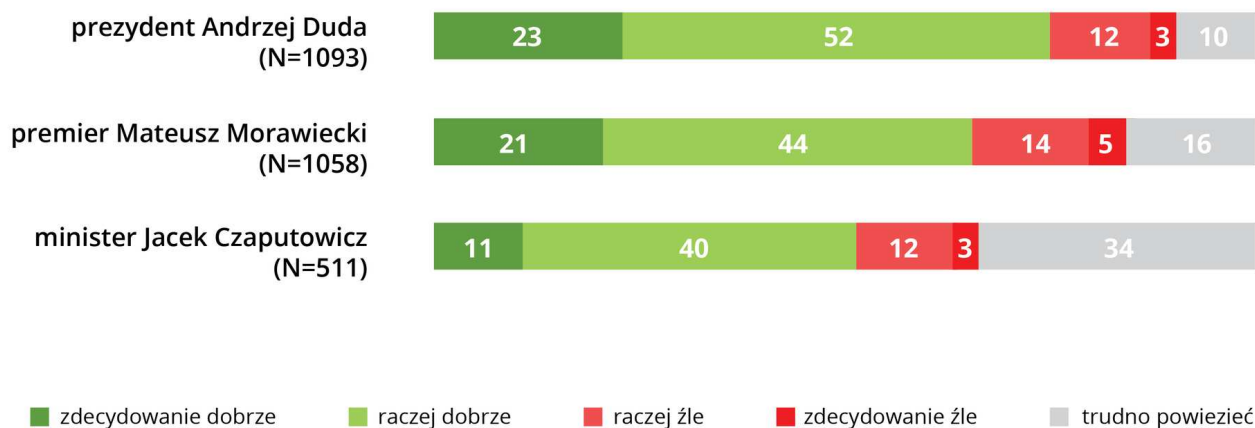
Stanowisko Polski na szczycie Unii Europejskiej przygotowuje Rada Ministrów, a prezentuje je premier. prawda / fałsz

Orzeczenie potwierdza, iż to Rada Ministrów i premier odpowiadają za wytyczanie kierunków polskiej polityki zagranicznej. prawda / fałsz

Zapoznaj się z danymi z wykresu i wykonaj zadanie.

Czy ... dobrze, czy też źle reprezentuje Polskę na arenie międzynarodowej?

Oprac. na podst. CBOS, Komunikat z badań nr 56/2018

Oceń, czy respondenci pozytywnie oceniają wszystkich wskazanych polityków reprezentujących Polskę na arenie międzynarodowej. Odpowiedź uzasadnij, wykorzystując dane liczbowe.

Materiał źródłowy do ćwiczeń 7 i 8.

“ Zgrzyt na linii szef MSZ - prezydent?

Waszczykowski chce wyjaśnień

Na biurku pana prezydenta jest wiele nominacji, wielu kandydatów, których można by wysłać. Oczekuję wyjaśnień, o co chodzi, jakie zarzuty, jakie problemy stawia się tym kandydatom, ewentualnie centrali MSZ – podkreślił w rozmowie z RMF FM minister spraw zagranicznych Witold Waszczykowski.

Polityk podkreślił, że oczekuje od prezydenta wyjaśnień ws. opóźniania wręczania nominacji ambasadorskich kandydatom, którzy zostali już pozytywnie zaopiniowali przez parlament. Chodzi m.in. o ambasadorów w Kanadzie, Tajlandii i Korei Południowej.

– To ludzie wykształceni, mający doświadczenie. Staramy się znaleźć ekspertów od danego kraju, przechodzą praktycznie bez zarzutów komisje sejmową i senacką. Oczekuję więc wyjaśnień, o co chodzi – tłumaczył Waszczykowski.

Źródło: *Zgrzyt na linii szef MSZ - prezydent? Waszczykowski chce wyjaśnień*, 19.06.2017 r., dostępny w internecie: dorzeczy.pl [dostęp 20.03.2020 r.].

Ćwiczenie 7

Uporządkuj w kolejności działania zmierzające do objęcia przez nowego ambasadora polskiej misji dyplomatycznej.

Sejm i senat opiniują przedstawioną przez ministra spraw zagranicznych kandydaturę.

Prezydent RP mianuje ambasadora i wręcza mu listy uwierzytelniające.

Minister spraw zagranicznych wnioskuję do Prezydenta RP o mianowanie ambasadora.

Minister spraw zagranicznych nominuje kandydata na ambasadora.

Ćwiczenie 8

Wyjaśnij, dlaczego minister Witold Waszczykowski oczekuje od prezydenta Andrzeja Dudy wyjaśnień dotyczących obsady polskich ambasad.

Zapoznaj się z materiałem źródłowym i wykonaj polecenie.

Czy prezydent Andrzej Duda dobrze, czy też źle reprezentuje Polskę na arenie międzynarodowej? (dane w %)

Potencjalne elektoraty*	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
PiS (wraz z SP i P)	98	0	2
Kukiz'15**	87	6	7
SLD**	59	35	6
Nowoczesna**	53	40	7
PO	44	48	8

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych.

** Dane dotyczące tego elektoratu należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką jego liczebność w próbie.

Czy premier Mateusz Morawiecki dobrze, czy też źle reprezentuje Polskę na arenie międzynarodowej? (dane w %)

Potencjalne elektoraty*	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
PiS (wraz z SP i P)	92	3	5
Kukiz'15**	79	12	9
SLD**	44	56	0
Nowoczesna**	30	57	13
PO	38	53	9

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych.

** Dane dotyczące tego elektoratu należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką jego liczebność w próbie.

/Źródło: CBOS, Komunikat z badań nr 56/2018./

Podaj, który z polityków – prezydent Andrzej Duda czy premier Mateusz Morawiecki – lepiej wypada w oczach elektoratu opozycyjnego pod względem oceny sposobu, w jaki reprezentuje Polskę na arenie międzynarodowej. Odpowiedź uzasadnij, przywołując dane z tabel.

Dla nauczyciela

Autorka: Anna Rabięga

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Rola Prezydenta RP w polityce zagranicznej

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

zakres podstawowy

III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

5) wykazuje znaczenie, jakie dla pozycji ustrojowej Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ma fakt wyborów powszechnych; przedstawia kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej: ceremonialno-reprezentacyjne, w stosunku do rządu, parlamentu i władzy sądowniczej, w polityce zagranicznej oraz bezpieczeństwa państwa; analizuje – z wykorzystaniem wyników badań opinii publicznej – poziom legitymizacji społecznej władzy prezydenckiej.

zakres rozszerzony

VIII. Modele sprawowania władzy.

Uczeń:

2) analizuje sposób wyboru i charakteryzuje formę (jednoosobowa lub kolegialna) głowy państwa we współczesnych republikach; odróżnia prerogatywy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej od innych jego uprawnień.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- kompetencje cyfrowe,
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- charakteryzuje uprawnienia Prezydenta RP w polityce zagranicznej;
- ocenia rolę Prezydenta RP w realizacji polityki zagranicznej;
- porównuje zakres uprawnień Prezydenta RP i Rady Ministrów w polityce zagranicznej.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- metoda układanki;
- dyskusja.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Uczniowie zapoznają się z treścią fragmentu artykułu zawartego we Wprowadzeniu. Mogą również korzystać z wiedzy własnej oraz tekstu Konstytucji RP. W parach dyskutują, formułują i zapisują odpowiedzi na pytania postawione pod tekstem:

- Jakie są kompetencje Prezydenta RP w dziedzinie polityki zagranicznej?
- W jakim stopniu działa on niezależnie od Rady Ministrów?
- Na ile zmuszony jest z nią współpracować?

2. Chętni/wybrani uczniowie odczytują swoje odpowiedzi. Nauczyciel pyta pozostałych, czy mają zanotowane jakieś inne refleksje i również prosi o ich odczytanie. Zadanie nie polega na dokładnej analizie problemu (tą uczniowie zajmą się podczas lekcji), a jedynie na zanotowaniu pierwszych wrażeń i uczniowskich interpretacji dotyczących zagadnienia – należy poinformować uczniów, że ich teorie zweryfikowane zostaną podczas lekcji.

3. Przedstawienie tematu i celów zajęć.

Faza realizacyjna

1. Animacja „Rola Prezydenta RP w polityce zagranicznej”. Uczniowie odliczają do trzech. Podczas projekcji animacji zadaniem uczniów o określonych numerach będzie zanotowanie jak największej liczby informacji na temat, odpowiednio:

- numery 1 – ratyfikowania i wypowiedzania umów międzynarodowych przez Prezydenta RP;
- numery 2 – mianowanie i odwoływanie przedstawicieli RP przez Prezydenta RP;
- numery 3 – przyjmowanie listów uwierzytelniających i odwołujących przedstawicieli innych państw przez Prezydenta RP.

2. Metoda układanki. Uczniowie o tym samym numerze łączą się w grupę, by wymienić i uzupełnić informacje dotyczące powierzonej im kompetencji Prezydenta RP. Każda grupa wyznacza moderatora, który dba, aby wszyscy członkowie grupy uczestniczyli w realizacji zadania, oraz sekretarza, który we współpracy z pozostałymi członkami grupy sporządza notatkę. Następnie uczniowie dzielą się na grupy trzyosobowe w taki sposób, by w każdej znalazł się uczeń o numerze 1, 2 i 3. Uczniowie o poszczególnych numerach przedstawiają pozostałym członkom grupy zanotowane wcześniej informacje.

3. Schemat interaktywny „Podział konstytucyjnych kompetencji w dziedzinie polityki zagranicznej między organami władzy wykonawczej”. Uczniowie zapoznają się samodzielnie ze schematem, następnie dzielą na grupy sześciuosobowe. W grupach odbywa się dyskusja – kolejni uczniowie na przemian kończą dwa zdania (bez względu na swoją prawdziwą opinię): „Rola Prezydenta RP w polityce zagranicznej państwa jest większa niż Rady Ministrów, ponieważ...”, „Rola Rady Ministrów w polityce zagranicznej państwa jest większa niż Prezydenta RP, ponieważ...”. Kiedy uczniom skończą się argumenty, odbywa się głosowanie. Ustalają, jaka jest w tej kwestii ogólnoklasowa opinia. W celu podsumowania ćwiczenia chętni/wybrani uczniowie przedstawiają na forum klasy najciekawsze argumenty, które pojawiły się w ich dyskusjach grupowych.

4. Ćwiczenia 2–4 oraz 6–7. Uczniowie pracują nad odpowiedziami w parach, następnie weryfikują poprawność swoich odpowiedzi z inną parą i odnotowują rozbieżności i ewentualne inne problemy, które pojawiły się podczas ustalania prawidłowych odpowiedzi. Po upływie czasu wyznaczonego na rozwiązanie ćwiczeń chętni/wybrani uczniowie przedstawiają rezultaty pracy w parach, a pozostali uczniowie korygują lub uzupełniają odpowiedzi. Nauczyciel czuwa nad poprawnością ustalonych ostatecznie rozwiązań i w razie potrzeby dodatkowo wyjaśnia prawidłowe rozwiązania zadań. Należy dbać, by zmieniać pary, w których pracują uczniowie w taki sposób, by nie zawsze pracowali z tą samą osobą.

Faza podsumowująca

1. Uczniowie w ramach podsumowania przygotowują pytania na kartkówkę z omawianego tematu. Chętni przedstawiają je na forum klasy.

2. Ćwiczenia 1 i 5. Uczniowie indywidualnie rozwiązują ćwiczenia i sprawdzają zgodność swoich rozwiązań z rozwiązaniami w e-materiałach.

Praca domowa:

Prezydent RP czy Rada Ministrów – kto ma większe uprawnienia w polityce zagranicznej?
Odpowiedź uzasadnij.

Materiały pomocnicze:

Konstytucja RP.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Animacja może być wykorzystana jako źródło materiałów do przygotowania się do lekcji powtórzeniowej.